

Umeå universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-06-21
Reg.nr 641-1321-11

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Högskoleverket beslutar att ge Umeå universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik.

Ansökan och ärendets hantering

Umeå universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Vasa; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; lektor Lisen Häggblom, Åbo akademi; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad och Lunds universitet; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; docent Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo och professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet. Därutöver har professor Karsten Froberg, Syddansk universitet; lektor Bergthora Kristjansdottir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; Ph. Lic. Anita Moilanen, Jyväskylä universitet; Ph. Lic. Anne Männikkö, Åbo universitet och professor Roger Säljö, Göteborgs universitet bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit lärosätets ansökan. Lärosätet prövades för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan under höstterminen 2010 och ansökan beviljades den 18 januari 2011 (reg.nr 641-933-10) för ämnena matematik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi,

svenska som andraspråk, engelska, idrott och hälsa samt bild med fördjupningarna textilslöjd/design och trä- och metallslöjd/design, men avlogs i ämnena svenska, franska, spanska, tyska, samiska samt musik. Lärosätet har gjort en förnyad ansökan för ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik. Inför den förnyade prövningen uppmanades lärosätet att i ansökan presentera nytt bedömningsunderlag avseende de aspekter som tidigare bedömdes vara otillfredsställande. Bedömarens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömarens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Det yttrande som utgjorde underlag för beslutet att avslå den tidigare ansökan för ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik utmynnade i en negativ samlad bedömning för respektive ämne, men det fanns likväl enskilda aspekter som bedömdes vara tillfredsställande. På grund av den korta tid som har förflutit sedan den tidigare prövningen har det i den förnyade prövningen våren 2011 inte funnits anledning att ändra bedömningarna med avseende på de aspekter som bedömdes vara tillfredsställande för respektive ämne. Den samlade bedömningen bygger således på både tidigare bedömningar av redan godkända aspekter och nya bedömningar avseende tidigare underkända aspekter, för vilka lärosätet har presenterat ett nytt bedömningsunderlag i den förnyade ansökan.

Ledamöter i bedömarens grupp har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömarens samlade bedömning är att Umeå universitet har förutsättningar att ge ämnesläroutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan med tillfredsställande kvalitet i ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik. Högskoleverket instämmer i denna bedömning och konstaterar att lärosätet vidtagit relevanta åtgärder för att komma till rätta med de brister som förelåg enligt tidigare beslut.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Umeå universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Sara Monaco och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömargruppen

Bedömagruppens yttrande 2011-06-21

Umeå universitet – ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan¹

Lärosätet prövades för ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan under höstterminen 2010 och ansökan beviljades den 18 januari 2011 (reg.nr 641-933-10) för ämnena matematik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska som andraspråk, engelska, idrott och hälsa samt bild med fördjupningarna textilslöjd/design och trä- och metallslöjd/design, men avlogs i ämnena svenska, franska, spanska, tyska, samiska samt musik. Lärosätet har gjort en förnyad ansökan för ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik.

Det yttrande som utgjorde underlag för beslutet att avslå ansökan för ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik utmynnade i en negativ samlad bedömning för respektive ämne, men det fanns likväl enskilda aspekter som bedömdes vara tillfredsställande. På grund av den korta tid som har förflutit sedan den tidigare prövningen har det i den förnyade prövningen våren 2011 inte funnits anledning att ändra bedömningarna med avseende på de aspekter som bedömdes vara tillfredsställande för respektive ämne. Den samlade bedömningen bygger således på både tidigare bedömningar av redan godkända aspekter och nya bedömningar avseende tidigare underkända aspekter, för vilka lärosätet har presenterat ett nytt bedömningsunderlag i den förnyade ansökan.

Till grund för beslutet den 18 januari 2011 låg bedömningen att lärosätet har förutsättningar att ge undervisning med tillfredsställande kvalitet i den utbildningsvetenskapliga kärnan. Det har inte funnits anledning att revidera denna bedömning och därför görs ingen förnyad bedömning av den utbildningsvetenskapliga kärnan i detta yttrande.

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Överlag är antalet lärare tillräckligt i förhållande till utbildningens planerade omfattning och kontinuiteten är betryggande. Balansen mellan vetenskaplig kompetens i ämnesteori och ämnesdidaktik, konstnärlig kompetens och professionserfarenhet är god för lärarutbildningen som helhet. Totalt sett har lärarna

¹ Sökta ämnen: svenska, franska, spanska, tyska och musik.

tämligen omfattande möjligheter till kompetensutveckling och forskning, men det finns en ganska stor variation på individuell nivå, särskilt vad gäller adjunkter.

I ämnet svenska finns god vetenskaplig kompetens vad gäller svenska språket och i den förnyade ansökan redovisas en tillfredsställande förstärkning av den litteraturvetenskapliga kompetensen. Också den ämnesdidaktiska kompetensen är förstärkt på ett tillfredsställande sätt genom nyanställningar och omflyttning av personal och därmed att betrakta som tillfredsställande. I den förnyade ansökan har andelen lärare med professionserfarenhet ökat och det finns nu en god balans mellan vetenskaplig kompetens och professionserfarenhet.

I språkämnen franska, spanska och tyska finns, vilket konstaterades i den förra prövningen, god vetenskaplig kompetens inom både det språkvetenskapliga och det litteraturvetenskapliga fältet. Vad gäller franska, spanska och tyska finns en begränsad, men tillräcklig, kompetens inom det allmänna språkdidaktiska fältet.

I musik finns, vilket konstaterades i den förra prövningen, tillräcklig vetenskaplig kompetens inom det musikpedagogiska och musikdidaktiska området. Det finns däremot svagheter vad gäller kompetensen inom ämnets vetenskapliga grund- och stöddiscipliner. Detta kan emellertid på ett rimligt sätt uppvägas av ett samarbetsavtal med Musikhögskolan i Piteå (Luleå tekniska universitet) rörande bland annat kursutveckling och lärarresurs.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurs är tillfredsställande i ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik.

Utbildningsmiljö (denna aspekt har prövats tidigare och konstaterats tillfredsställande)

Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och i många ämnen bedrivs det tämligen omfattande forskning i anknytning till lärarutbildningen. Som helhet bedrivs lärarutbildningen i en forskande och konstnärligt utvecklande miljö.

Inom utbildningen finns också tillräckliga förutsättningar för utvecklingen av ett kritiskt reflekterande och kreativt förhållningssätt.

Det finns en tydlig organisation för den verksamhetsförlagda utbildningen, med en klar ansvarsfördelning.

På en övergripande nivå finns ett väl utvecklat forsknings- och utvecklings-samarbete på nationell och internationell nivå med betydelse för lärarutbildningen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål utarbetade i enlighet med examensordningen och har en tydlig struktur.

Kursplanerna i ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik innehåller i den nya ansökan tillräckligt tydlig information om mål, innehåll och uppläggning.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument är tillfredsställande för ämnena svenska, franska, spanska, tyska och musik.

Undervisning, kurslitteratur, examination

För ämnet svenska ger den nya ansökan tillräckligt tydlig information om innehåll, uppläggning av undervisning och examinationsformer. Kursernas innehåll och kurslitteraturen är relevanta i förhållande till examensmålen. Såväl ämnes-teoretiska som ämnesdidaktiska perspektiv beaktas på ett tillfredsställande sätt och litteraturen är varierad. Mängden litteratur är dock påfallande stor och skönlitteraturen är i viss mån orienterad mot yngre barn. Det finns god forskningsanknytning. Sammantaget säkras progressionen i innehållet i relation till utbildningens mål på ett tillfredsställande sätt.

För språkämnen franska, spanska och tyska innehåller den nya ansökan tillräckligt tydlig och detaljerad information om innehåll och uppläggning. Innehåll, undervisningsformer och examinationsformer är adekvata i förhållanden till utbildningens mål. Kurslitteraturen är relevant och aktuell. Det finns ett relevant ämnesdidaktiskt innehåll och relevant ämnesdidaktisk litteratur. Forskningsanknytningen är något svagt säkrad, men på det hela taget säkras en rimlig progression.

Den nya ansökan ger ett fullgott underlag för att bedöma undervisning, kurslitteratur och examination i ämnet musik. Kursinnehåll, uppläggning och kurslitteratur är relevanta i förhållande till examensmålen och säkrar forskningsanknytning och konstnärlig utveckling. Det finns en tydlig progression som säkrar sådana kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som utgör utbildningens mål.

Examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs av universitetet i samarbete med lärare vid de medverkande skolorna.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen (denna aspekt har prövats tidigare och konstaterats tillfredsställande)

Lärosätet har visat att det finns system för att dokumentera kraven med avseende på olika former av examination.

Lärosätet har infört ett nytt generellt system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Umeå universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan med tillfredsställande kvalitet i ämnena svenska, franska, spanska, tyska samt musik. Vi rekommenderar Högskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.

Bedömargruppen består av följande ledamöter:

Universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås (ordförande), lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Vasa; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; lektor Lisen Häggblom, Åbo akademi; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad/Lunds universitet; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; docent Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo och professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet.